

RT+

ZORGPLAN

obs De Pijlstaart
Pijlstaartlaan 7
3645 GR Vinkeveen

Voorjaar 2019

WAT IS ONZE VISIE?

Op de Pijlstaartschool vinden we het belangrijk dat de kinderen met plezier naar school komen om daar samen met andere kinderen veel te willen en kunnen leren. Een sfeervolle en uitnodigende leeromgeving nodigt als vanzelf de kinderen uit om actief, met plezier en succes aan de ontwikkeling van kennis en vaardigheden te werken. Het team van leerkrachten wil bereiken dat tijdens de onderwijsleertijd elke leerling zoveel mogelijk tot zijn recht komt.

We willen extra aandacht besteden aan kinderen met een lager, maar ook met een hoger dan gemiddeld cognitief niveau. Bij (hoog)begaafde leerlingen liggen net als bij achterblijvende leerlingen problemen op de loer. Onaangepast gedrag, demotivatie, een slechte werkhouding en het verlies van eigenwaarde zijn de meest voorkomende problemen.

Door kinderen uitdaging, persoonlijke begeleiding en regelmatige omgang met ontwikkelingsgelijken te bieden, kunnen we kinderen met een hoog cognitief niveau maximaal helpen hun intrinsieke motivatie te stimuleren, zodat ze kunnen excelleren en problemen worden voorkomen. De aanpak die we hierbij kiezen, is beschreven in dit RT+ Zorgplan.

Het team biedt derhalve aan deze leerlingen het compact aanbieden van de leerstof per groep en biedt verdiepings- en verbredingsstof aan. Ook bestaat er de mogelijkheid om ingedeeld te worden in de plusklas. Hierbij ligt de nadruk op het volgen van moeilijkere instructies, het geheugen leren gebruiken, kritisch/creatief/filosofisch leren denken en zelfstandig werken. De feedback is op het leerproces, waarbij het resultaat van ondergeschikt belang is. De ontwikkeling van de executieve vaardigheden spelen hierbij een rol, daar deze ertoe leiden dat kinderen zichzelf kunnen motiveren om succeservaringen te hebben.

WIE IS ONZE DOELGROEP?

Met dit RT+ Zorgplan richt het team van de obs de Pijlstaartschool zich op de hoog presterende, begaafde-, hoogbegaafde kinderen en de kinderen die uitblinken op één vakgebied.

Wij ervaren dat deze leerlingen meer aankunnen in het basisonderwijs en streven ernaar om hen passend onderwijs te bieden. Het is ons doel om deze leerlingen goed voor te bereiden op het VO in het tempo gelijk met hun leeftijdgenoten.

Omschrijving van een hoogbegaafde leerling:

In de moderne visies op (hoog)begaafdheid spreekt men bij een RT+leerling over “het behalen van uitzonderlijke prestaties op verschillende gebieden”. Een hoogbegaafde leerling beschikt naast een hoge intelligentie tevens over een hoge graad van creatief denken en een hoge taakgerichtheid. Deze leerlingen hebben een zeer goed geheugen, een groot kennisbestand en een grote leergierigheid. De factoren in de omgeving (gezin, school en vriendenkring) bepalen mee of dit talent tot uiting komt in hoge prestaties.

Daarnaast zijn er kinderen die uitblinken op één vakgebied.

“Mensen die op grond van hun aanleg en hun stimulerende omgeving makkelijker dan gemiddeld begaafde mensen tot uitzonderlijke prestaties kunnen komen.”

SIGNALEREN

Het proces van de begeleiding van begaafde leerlingen start bij het opvangen, herkennen en interpreteren van de signalen. Wij vinden het van belang om zo vroeg mogelijk in te kunnen spelen op mogelijke begaafdheid, zodat het kind snel op de voor hem of haar juiste leer- en ontwikkelingsbehoeften geplaatst kan worden. Hierbij maken we gebruik van verschillende informatiebronnen zoals ouders, leerlingen, leerkrachten en andere betrokkenen. We verzamelen zowel objectieve als subjectieve gegevens.

Objectieve gegevens zijn de prestaties in de klas, resultaten bij toetsen, DLE-scores en vaardigheidsscores. Diverse factoren, zoals faalangst, perfectionisme, of een (tijdelijke) vervelende thuis- of schoolsituatie, kunnen van negatieve invloed zijn, waardoor prestaties lager zijn dan op grond van het aanwezige potentieel verwacht mag worden. Bij de interpretatie van behaalde resultaten nemen we aspecten altijd mee. Een intelligentieonderzoek kan in geval van twijfel aanvullende informatie bieden.

Subjectieve gegevens zijn gebaseerd op het beeld dat de leerkracht, ouders, de leerling zelf, medeleerlingen of andere betrokkenen binnen en buiten de school van de leerling hebben.

Voor het signaleren van hoogbegaafdheid zijn twee momenten belangrijk: (de aanloop naar) de eerste schooldag en op een later moment, als het kind al wat langer op school zit.

De signalering bij binnenkomst in groep 1-2:

Om aan het begin van de basisschool te bepalen of er bij een kind sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong, is het van belang om hier bij de wenperiode reeds aandacht aan te besteden:

Het verkennend gesprek: De signaleringslijst voor kleuters Sidi-3 (zie bijlage I) wordt bij ons op school ingevuld door de ouders, nadat de leerkracht heeft vastgesteld dat de 'lijst bij aanmelding kleuters' dusdanig is ingevuld dat verder onderzoek wenselijk is. Ouders weten veel over hun kind en kunnen goed vertellen over het karakter en de interesses die het kind heeft. Ze krijgen deze lijst mee naar huis tijdens het eerste gesprek met (één van) de ouders net voor de wenperiode van de kleuter. Hierbij gaat het om een voorlopige inschatting van het ontwikkelingsniveau en niet om de vaststelling ervan. Tevens maakt het kind op de eerste wendag een menstekening.

Verder wordt er gebruikt gemaakt van observatielijsten vanuit de methode Kleuterplein en in groep 2 van de Cito-toetsen. Hierbij dient wel gezegd te worden dat dit geen goed beeld hoeft te geven, omdat toetsen een momentopname blijft. (Zie bijlage signalerings-schakels groep 1 en 2).

De signalering vanaf groep 3 t/m groep 8:

Het tweede signaleringsmoment is als het kind al langer op school zit. Kinderen waar een vermoeden van hoogbegaafd zijn is, worden dan gescreend. De signalering gebeurt door het verzamelen van zoveel mogelijk gegevens via zoveel mogelijk bronnen. Te denken valt dan aan het leerlingvolgsysteem, Digitaal Handelingsprotocol voor Hoogbegaafden (zie bijlage), ouders, schoolarts, de leerling zelf, medeleerlingen, overdrachtsdocumenten en psychologisch onderzoek. (Zie bijlage signalerings-schakels vanaf groep 3).

Belangrijk is om te beseffen dat het kind zich al kan hebben aangepast en dus aan het onderpresteren is. (Zie bijlage 'onderpresteren').

Afspraken bij de signalering:

De leerkracht is als eerste verantwoordelijk voor de signalering en moet dus over voldoende kennis van hoogbegaafdheid beschikken en hoe hoogbegaafdheid kan worden herkend.

De leerling wordt door de leerkracht met de begaafdheid deskundige besproken wanneer:

- uit de Sidi-3 lijst blijkt dat het kind een ontwikkelingsvoorsprong heeft.
- de menstekening en/of andere kindertekeningen een enorme voorsprong laten zien.
- de leerling consequent bij de 10% tot 15% beste leerlingen scoort. In het Cito LVS houdt dit in een score in van I.
- één van de signalerings-schakels wijst op kenmerken van begaafdheid bij het kind.
- de ouders een vermoeden van begaafdheid uitspreken.
- één van de signalerings-schakels wijst op onderpresteren.

De te ondernemen acties van de leerkracht naar de leerling zijn:

- het hebben van een gesprek met de leerling. Dit kan d.m.v. het diagnostisch interview (Zie bijlage).
- het aanpassen van het leerproces van de leerling: compacten en verdiepingsstof aanbieden.
- de gegevens in Parnassys opslaan.

De signalering bestaat uit vier fases:

Fase 1: Waarnemen

Ons leerlingvolg- en observatiesystemen bieden waardevolle informatie om te benutten bij het bepalen wat leerlingen al beheersen en nodig hebben voor verdere ontwikkeling. Bij het gericht observeren van begaafdheidskenmerken kan (aanvullend) gebruik gemaakt worden van een observatielijst waarin leer- en persoonlijkheidseigenschappen die kenmerkend zijn voor begaafden, zijn beschreven.

Fase 2: Begrijpen

In deze fase staat het analyseren en interpreteren van (aanvullende) gegevens centraal. Hierbij vinden gesprekken plaats met de verschillende betrokkenen. Hierbij kan de ondersteuning van de begaafdheid deskundige wenselijk zijn. Daarnaast zal iedereen in het team over basiskennis moeten beschikken om signalen te herkennen die kunnen duiden op begaafdheid.

Fase 3: Plannen

Signaleren is een onderdeel van een cyclisch proces van signaleren, interpreteren, plannen, handelen, evalueren en bijstellen. De basis voor optimale talentontwikkeling is het bieden van uitdagende leeractiviteiten die aansluiten bij de in beeld gebrachte interesses, talenten en kwaliteiten van de leerlingen. In deze fase ga je gezamenlijk doelen stellen.

Fase 4: Realiseren

Het is nodig om regelmatig te evalueren met alle betrokkenen om te bepalen wat werkt, om de ontwikkeling vast te stellen en aanpassingen te kunnen bewerkstelligen.

DIAGNOSTICEREN

Tijdens de bespreking met de begaafdheid deskundige wordt besloten of de leerling opgenomen zal worden in het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid dat de signalering en het diagnosticeren verder structureert. Dit onderzoek is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de leerkracht, de ouders en de begaafdheid deskundige. Dit onderzoek wordt begeleid door de begaafdheid deskundige. Mocht dit onvoldoende duidelijkheid geven of is er sprake van een meer complexe problematiek dan is extern onderzoek wenselijk.

EXTERN ONDERZOEK

Extern onderzoek is wenselijk wanneer:

- Er geen eenduidige conclusie mogelijk is op grond van de gegevens uit het intern onderzoek.
- Er tegenstrijdige gegevens zijn.
- Er sprake is van bijkomende problematiek.

Er kan worden volstaan met intelligentieonderzoek wanneer de vraag voornamelijk is over welke cognitieve capaciteiten de leerling beschikt. We kiezen voor uitgebreid psycho-diagnostisch onderzoek wanneer er naast het vermoeden van (hoog)begaafdheid sprake is van bijkomende problematiek.

INITIATIEF EXTERN ONDERZOEK

De school neemt het initiatief voor extern onderzoek indien er na het intern onderzoek onvoldoende duidelijkheid is over de mogelijke (hoog)begaafdheid van de leerling. Wanneer de ouders het initiatief nemen om hun kind te laten testen bij een extern deskundige, komen de kosten van het onderzoek voor rekening van de ouders. Het staat ouders in dit geval vrij om zelf een keuze te maken waar ze het onderzoek willen laten plaatsvinden. De school is bereid de adviezen die voortvloeien uit het externe onderzoek op te volgen, voor zover dit past binnen het kader van het gekozen beleid voor (hoog)begaafde leerlingen.

ONTWIKKELPLAN

DHH: Bij het diagnosticeren van de leerling kunnen wij gebruik maken van het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid. Dit is een webbased computerprogramma waarbij het sturend optreedt in de stappen die de gebruiker moet zetten bij het verzamelen van informatie en de interpretatie ervan. De informatie van ouders en leerkracht is hierbij belangrijk. De conclusie wordt getrokken in onderling overleg tussen leerkracht, ouders en begaafdheid deskundige en omschreven in een eindverslag door de begaafdheid deskundige.

Wij zetten dit instrument in wanneer bij de signalering het beeld van het kind nog niet duidelijk is.

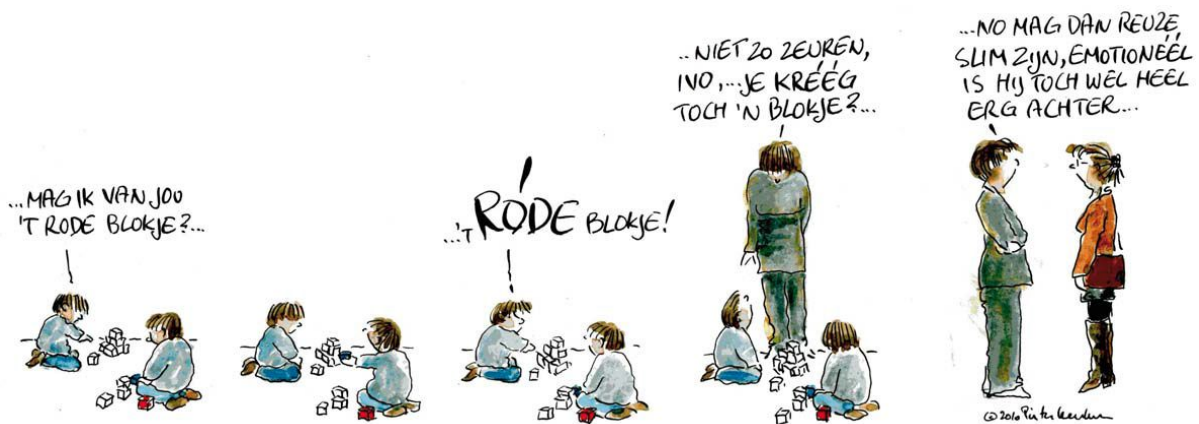
Door middel van spel en gesprek krijgt de begaafdheid deskundige bij het kind zicht op de persoonlijkheidskenmerken, motivatie en denkprocessen. Samen met de gegevens uit het DHH is dit de basis voor het opstellen van een Zorg- en RT+plan.

Dit plan kan bestaan uit:

- compacten van de lesstof
- verbreden van de lesstof
- verdiepen van de lesstof
- versnellen in de lesstof of een groep overslaan
- deelnemen aan activiteiten met gelijkgestemden (plusklas, schaakles, digiplusklas)

Tijdens de diagnosefase worden de ouders geïnformeerd over de inhoud van het RT+ Zorgplan.

RT+ Zorgplannen worden uitgevoerd en geëvalueerd door de leerkracht. Ouders hebben inzage in deze plannen en zullen tijdens oudergesprekken worden besproken.

VERANTWOORDELIJKHEID

Ouders, school en de leerling hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het welslagen van aangepast onderwijsaanbod voor de (hoog)begaafde leerling. Alle partijen moeten zich daarvan bewust zijn, want als één van de partijen deze verantwoordelijkheid niet onderkent, staat het wankel.

School:

De school is eindverantwoordelijk en in het bezit van de pedagogische en didactische kerncompetenties voor het bepalen en toepassen van het passende onderwijsaanbod voor iedere leerling.

We observeren onze leerlingen systematisch: niet alleen leerstoornissen, ontwikkelingsstoornissen of andere problemen dienen tijdig te worden aangepakt, ook (hoog)begaafdheid verdient een vroege herkenning en eigen aanpak. Indien van toepassing hebben we onderwijs dat aangepast is aan de behoeften van toptalenten. We zijn verantwoordelijk voor het zoeken en vinden van geschikt en passend materiaal voor de leerlingen en voor het passend aanbieden van het materiaal. Of dat via instructie, coaching of anderszins begeleiden is, is steeds onderwerp van gesprek binnen het team. (Zie bijlage stuurgroep).

Ouders:

Als ouders het idee hebben dat hun kind een andere onderwijsbehoefte heeft dan op het moment wordt aangeboden, zijn zij van harte uitgenodigd om dat met de leerkracht te bespreken.

Leerling:

We verwachten van leerlingen een motivatie om datgene wat in overleg de leerlingen wordt aangeboden, te maken. Soms is dat lastig want deze leerlingen kunnen een afgenomen intrinsieke motivatie en doorzettingsvermogen hebben en tegelijkertijd hoge verwachtingen van zichzelf en anderen. Echter, we verwachten juist van deze leerlingen reflectie op het eigen gedrag en houding om zo de aanleg van talent te vertalen in goede prestaties. Deze reflectie vindt uiteraard plaats op dagelijkse basis onder begeleiding van de leerkracht. (Zie bijlage Executieve functies).

OUDER COMMUNICATIE

De leerkracht en/of de begaafdheid deskundige houden ouders en leerlingen schriftelijk dan wel mondeling op de hoogte over wat we doen en waarom we het doen.

Begaafdheid deskundige:

- Deelt relevante informatie met ouders per brief of mail.
- Deelt relevante informatie met de leerkracht.
- Maakt, indien dit nodig is, in Parnassys een verslag.
- Voert op aanvraag gesprekken met ouders.
- Heeft gesprekjes met leerlingen.

Leerkracht:

- Tijdens de rapportbesprekingen maakt de leerkracht melding van de ontwikkeling van het kind.
- Tijdens de Hoe Wat Waarom avond legt de leerkracht het RT+ Zorgplan uit.
- Heeft gesprekjes met de leerlingen.

Directie:

- Tijdens het kennismakingsgesprek van ouders met de school zal de directeur het beleid rondom RT+leerlingen uiteen zetten.
- De directeur zorgt ervoor dat de leerkrachten tijdens de Hoe Wat Waarom avond benoemen dat de Pijlstaart een RT+ Zorgplan heeft en wat deze inhoudt.

Ouders:

- Wanneer ouders contact zoeken met de leerkracht en/of begaafdheid deskundige, wordt dit signaal serieus genomen.
- Wanneer ouders en/of leerkracht het op prijs stellen, kan de begaafdheid deskundige bij een gesprek aanwezig zijn.
- Het verslag van een gesprek en de gemaakte afspraken, worden door de leerkracht vastgelegd in Parnassys en met de ouders gecommuniceerd.

COMPETENTIES VAN LEERKRACHTEN

Voor alle kinderen geldt dat we ze aandacht geven, juist ook tijdens hun werk. Ook toptalenten hebben het nodig om gewaardeerd en ondersteund te worden tijdens hun activiteiten. Met name belangrijk is om ze te leren plannen, hun werk te leren afmaken en ze te leren samenwerken. Dat laatste doen we door ze van tijd tot tijd de kans te geven om met ontwikkelingsgelijken te werken. Echter, ook met minder snelle denkers zullen ze moeten leren omgaan. Daartoe begeleiden we ze door gesprekjes te hebben over wat ze tijdens het samenwerken tegenkomen en hoe ze daar mee om (kunnen) gaan.

Het werken met (hoog)begaafde leerlingen vraagt soms dus andere kennis, vaardigheden en houding van leerkrachten. De leerkrachten zijn zich bewust van deze competenties en werken hier door middel van studiedagen en (specifieke) scholing voortdurend aan.

De competenties van de leerkrachten zijn:

Kennis:

- Kennis van signalering en diagnosticeren
- Kennis van verrijkend leerstofaanbod
- Kennis van materialen geschikt voor deze doelgroep

Vaardigheden:

- Klassenmanagement
- Communicatieve vaardigheden met betrekking tot ouders en kinderen
- Didactische vaardigheden

Houding:

- Eigenheid zien van (hoog)begaafde leerlingen en deze erkennen
- Open staan voor (hoog)begaafde leerlingen
- Consequent zijn (als het gaat om consequent instructie geven aan (hoog)begaafde leerlingen en eisen stellen aan deze leerlingen)
- Vertrouwen in eigen oplossingsvermogen van (hoog)begaafde leerlingen

BEGELEIDING

Leerkrachten:

De leerkracht observeert, signaleert en diagnosticeert de plusleerlingen. De leerkracht is verantwoordelijk voor het opzetten van een RT+ Zorgplan, waarbij de leerling compact en verrijkingstof aangeboden krijgt. Tevens past de leerkracht het klassenmanagement zo aan dat er voor de plusleerling tijd is voor zelfstandig werken en er regelmatig gesprekken plaatsvinden met de plusleerlingen. De leerkracht onderhoudt ook het contact met de ouders.

Begaafdheid deskundige:

De begaafdheid deskundige ondersteunt de leerkracht en geeft adviezen daar waar het nodig is. De begaafdheid deskundige informeert, enthousiasmeert en faciliteert het team.

Elke woensdagochtend verzorgt de begaafdheid deskundige de plusklas.

Stuurgroep:

De stuurgroep komt 4x per jaar bijeen. Ze zet het toptalenten traject uit en bewaakt de voortgang ervan. In de stuurgroep zit de directeur, een leerkracht en de begaafdheid deskundige.

Directie:

De directie is eindverantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van het RT+ Zorgplan. Door de deelname aan de stuurgroep is de directie mede-ontwikkelaar van de visie en stuurt mede het beleid aan. Deze betrokkenheid waarborgt dat het plan een plek krijgt in de schoolontwikkeling en tijdig wordt geëvalueerd.

UITVOERING

Wanneer een leerling als (hoog)begaafd is gesignaleerd en gediagnosticeerd heeft het recht op onderwijs op maat. In gezamenlijk overleg van leerkracht, ouders en begaafdheid deskundige wordt besloten hoe hieraan invulling te geven.

De mogelijkheden die kunnen worden ingezet zijn:

- Het compacten van de leerstof samen met het aanbieden van verrijkingsmateriaal:
 - Verdiepingsstof aanbieden
 - Verbredingsstof aanbieden
- Plusklas
- Een versnelde doorstroom

Compacten van de leerstof:

Met compacten bedoelen we het afstemmen van het leerstofpakket op de (leer)eigenschappen van (hoog)begaafde leerlingen. In de praktijk betekent dit het overslaan van overbodige herhalings- en oefenstof, maar zeker ook het aanpassen van de instructie in de vorm van geen of verkorte instructies. Hierdoor ontstaat er ruimte om verrijkingsstof in te zetten in de vorm van verdiepings- en/of verbredingsstof. Op de Pijlstaatschool werken de leerkrachten vanaf groep 3 met een groepsplan voor rekenen en spelling, waarin staat welke leerlingen de reken- en/of spellingstof compact krijgen aangeboden in combinatie met verrijkingsmateriaal.

Verdiepen van de leerstof:

Het begrip verdiepen van de leerstof wil zeggen dat we leerstof die wordt aangeboden dieper op de materie ingaat en pittiger is. Op het gebied van rekenen wordt het rekenplusboek behorende bij de methode Wereld in Getallen, Nieuwsrekenen, Breinbrekers of Rekeningier aangeboden. Op het gebied van spelling en taal werken we o.a. met het Taalplusboek behorende bij de methode Taal op Maat, Denkwerk en Nieuwsbegrip.

Verbreden van de leerstof:

Om het onderwijs aan (hoog)begaafde kinderen te laten plaatsvinden in de zone van naaste ontwikkeling wordt er gewerkt met leerstof die tegemoet komt aan de behoefte aan meer complexe opdrachten, voor een hoger denkniveau en vaak dan ook meerdere vakgebieden beslaat. Dit zijn dan vakoverstijgende projecten, die de leerling voornamelijk in de plusklas krijgt aangeboden, maar ook daarbuiten.

Plusklas:

Op de Pijlstaatschool streven we ernaar om in een klas minimaal op drie niveaus het lesaanbod gedifferentieerd aan te bieden: Intensieve groep, basisgroep, plusgroep. Voor de plusgroep is afgesproken dat het lesaanbod van rekenen, taal en spelling compact wordt aangeboden en wordt aangevuld met verdiepingsstof. Wanneer een leerling hierdoor niet genoeg wordt uitgedaagd, wordt het lesaanbod aangevuld met verbredingsstof in de zone van naaste ontwikkeling, welke voornamelijk in de plusklas wordt aangeboden.

De plusklas is een onderdeel van het verrijkingstraject op de Pijlstaatschool. Hier leren en werken de leerlingen met gelijkgezinden o.a. aan vakoverstijgende projecten, werken de leerlingen aan leerstrategieën en executieve functies.

Een versnelde doorstroom:

Wanneer het kind een didactische voorsprong heeft van een jaar, zou een versnelde doorstroming kunnen worden voorgesteld. De voorwaarden zijn:

- Bij het kind moet hoogbegaafdheid zijn vastgesteld
- Het kind heeft minimaal een didactische voorsprong van een jaar op meerdere leerstofgebieden
- Er moet bij het kind een goed beeld bestaan van de sociale en emotionele ontwikkeling.

Het doel van versneld doorstromen is het realiseren van een ononderbroken ontwikkeling van de leerling. Op het moment wanneer aan alle voorwaarden wordt voldaan, zal in gezamenlijk overleg met ouders, de leerling en school een beslissing worden genomen.

EVALUATIE

Jaarlijks wordt in de stuurgroep het RT+ Zorgplan geëvalueerd op doeltreffendheid en haalbaarheid. Daar waar nodig is zorgt de begraafde deskundige voor aanpassingen en/of uitbreidingen. De verantwoordelijkheid voor aanpassing, herziening en uitvoering van dit plan ligt bij de directie.

